

תקציר

רדיקלית שם, שמרנית כאן: פלורליזם דתי, חילון ושאלות של כוח בהגותו של הרב יונתן זקס

שרגא ביק

מאמר זה בוחן את הגותו של הרב יונתן זקס, אחד ההוגים הבולטים והפעילים ביהדות האורתודוקסית כיום, בכל הנוגע לפלורליזם בין-ופנים-דתי. בחינה זו תעשה לאור קשרים אותם אבקש להניח בין הגותו של זקס ובין הפלורליזם הבין-דתי לבין תהליכי החילון במערב בעידן המודרני, כפי שתהליכים אלו מוסברים בתיאוריה הסוציולוגית של פיטר ברגר. כפי שאנסה להראות, בין הגותו הדתית-פלורליסטית של זקס לבין תהליכי החילון מתקיימים קשרי גומלין מעניינים, כאשר הגותו של זקס הינה בה בעת תוצאה של 'תודעה מחולנת', כהגדרתו של ברגר, אך גם התנגדות לחילון וניסיון לביצור מעמדה ומקומה של הדת.

בחלקו השני של המאמר אבקש לבחון כיצד בלתי אפשרי להבין כהלכה את הפלורליזם הבין-דתי היהודי של הרב זקס מבלי להזדקק לבחינה מדוקדקת של יחסי כוח הפועלים, ואולי אף מעצבים וקובעים את האידיאולוגיה הדתית. כלומר, בחלק זה אנסה להראות כיצד הפוליטי והתיאולוגי שלובים האחד בתוך השני וכיצד ערבוב זה מוביל למסקנות ולעמדות שונות, לכאורה, מכפי שניתן היה לצפות בתחילה.

שרגא ביק, החוג למדע הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים, הר הצופים, ירושלים 9190501
Shragabick@gmail.com